

Meer natuur in een stedelijk landschap

KLEUR JE ZORGINSTELLING GROEN



VLAAMS-
BRABANT



regionaal landschap
Noord-Hageland...



INHOUD

- 3** Voorwoord
- 5** Project Sint-Alexius
- 9** Project BindKracht/'t Kleine Paradijs
- 12** Stappenplan
- 14** Klimaat- en natuursubsidies



GROENE OASE VAN RUST

Vlaams-Brabant is een sterk verstedelijkte, dichtbevolkte regio. De groene, open ruimte is er beperkt.

Hoe kunnen we van onze provincie toch een duurzame regio maken? Dat doen we door de verstedelijkte ruimte groen te kleuren, zoals terreinen van zorginstellingen, maar ook begraafplaatsen en speelterreinen. We willen de natuur binnenbrengen in de samenleving.

En daar zijn drie goede redenen voor. De natuur is goed voor jou, mij en de bewoners van jouw zorginstelling. Goed voor onze gezondheid, ons welbevinden en onze sociale interactie. Met kleine groene inrichtingen maken we ons bovendien minder kwetsbaar voor de klimaatverandering. En tot slot komt meer natuur de biodiversiteit, de fauna en flora, ten goede en helpt het ons om bedreigde soorten in stand te houden.

Natuur is het antwoord op tal van ecologische en sociologische uitdagingen. En daar hoeven we niet eens heel gek voor te doen. Elke kleine actie, zoals ook één op het terrein van jouw zorginstelling, maakt al het verschil. Deze brochure inspireert je en geeft je tips en tricks. Het regionaal randschap neemt je graag bij de hand om van het terrein van jouw zorginstelling een groene oase te maken.

Wij kijken alvast uit naar het resultaat!

Regionale Landschappen
Vlaams-Brabant

Tie Roefs
Gedeputeerde voor leefmilieu
Provincie Vlaams-Brabant



PSYCHIATRISCH ZIEKENHUIS SINT-ALEXIUS Grimbergen

Toen de Broeders Alexianen in 1909 een ziekenhuis bouwden op het hoogste punt van Grimbergen – de Kraaienberg – legden ze rond het centrale gebouw een vijf hectare groot park aan. Maar na een eeuw van uitbreiden, bijbouwen, planten en rooien zat er geen structuur meer in het oude landschapspark. Regionaal Landschap Groene Corridor tekende op vraag van de directie een visie uit. Het park krijgt nu stap voor stap weer een plaats in het landschap. Met streekeigen groen, een hoogstamboomgaard, een bloemenweide, struiken, haagstructuren en een mooie dreef van inlandse eik. Een plek waar de patiënten helemaal tot rust komen.



**HET DOMEIN IS
KLAAR VOOR
DE VOLGENDE
100 JAAR.
ALLES KLOPT.**

*Hugo Verdoodt
tuintherapeut Sint-Alexius*

HET HELENDE LANDSCHAP VAN SINT-ALEXIUS

De patiënten van psychiatrisch ziekenhuis Sint-Alexius in Grimbergen komen tot rust in hun stukje groen. Ze genieten van de natuur en steken mee de handen uit de mouwen. Regionaal Landschap Groene Corridor bracht de natuur van het landschap rond de site tot bij hen.

“De natuur heeft een therapeutische werking”, zegt Hugo Verdoodt, de tuintherapeut van Sint-Alexius. “Onze patiënten komen tot rust in het

park, tussen de ezels of midden in het groen. Maar het ontbrak aan een landschappelijke visie. Over de jaren heen gebeurden er ondoordachte aanplantingen en veranderingen.”

De directie was al snel gewonnen voor het idee om het regionaal landschap te betrekken. Wim Solie van Regionaal Landschap Groene Corridor tekende een totaalplan uit. “Aanvankelijk was het de bedoeling dat we alleen een hoogstamboomgaard zouden aanleggen op de ezelseweide. Met oude fruitrassen die passen in het cultuurhistorische verhaal van de regio. Maar het hele park bood zoveel meer mogelijkheden.”

KOUTERLANDSCHAP

“We keken eerst naar de bestaande beplanting. Wat kan er blijven, wat kan er anders en beter? Hoe brengen we het omringende kouterland- schap op het terrein met streekeigen groen? Sommige bomen en struiken moesten verdwij- nen, omdat ze ziek waren of gewoon niet pasten in het concept. Stap voor stap brachten we meer structuur in het park. Een voorbeeld? De dreef achteraan was nog amper te herkennen door de mikmak van uitheemse boomsoorten. Met aanplantingen van inlandse zomereik creëerden we weer een echt dreefgevoel. Aan de toegang tot het domein kwam een fleurige bloemen- weide met een bijenhotel erbij.”

PATIËNTEN HELPEN

Het park kwam tot leven, gegoten in het land- schap. Maar hebben de patiënten er wat aan? “Absoluut”, zegt Hugo. “Ze worden betrokken bij het beheer van het park. Bijvoorbeeld, ze hebben tijdens de zomerse droogte de nieuw aangeplante bomen gegoten.”

“Bij de inrichting is aan de patiënten gedacht”, vertelt Wim. “Ze kunnen ingezet worden om kleine beheertaken op te nemen. Geen intensief werk, maar kleine opdrachten zoals de bloemenweide onderhouden. De helende werking van groen.”



PATIËNTEN KUNNEN KLEINE
BEHEERTAKEN OPNEMEN.
DE HELENDE WERKING
VAN GROEN.

Wim Solie
Regionaal Landschap Groene Corridor





'T KLEINE PARADIJS VAN VZW BINDKRACHT Landen

BindKracht vzw is een warme, veilige thuis in Landen voor twaalf mensen met een fysieke en/of verstandelijke beperking. En daar hoort een tuin bij, hun Kleine Paradijs. Bezieler Luc Heylen kreeg een perceel van 9 are in bruikleen dat hij met hulp van de buurt, scholen, lokale aannemers en Regionaal Landschap Zuid-Hageland omvormde tot een levendige tuin vol groentjes, fruit en groen. Een plek waar de bewoners van BindKracht de handen uit de mouwen kunnen steken of echt genieten.



**EEN PARADIJS
DANKZIJ VEEL
HELPENDE HANDEN.**

*Luc Heylen
vzw BindKracht*

'T KLEINE PARADIJS

Elke dinsdag en donderdag trekken de bewoners van vzw BindKracht naar hun tuin aan de Kalsbergstraat in Landen. Een moment waar ze naar uitkijken, want het is zalig in het groen van hun Kleine Paradijs.

“Natuur en groen is belangrijk voor het welzijn van mensen met een beperking”, zegt Luc Heylen van vzw BindKracht. “De rust en het groen, het zaaien en oogsten, de geuren en kleuren. Het zijn natuurlijke snoezelementen.” ‘t Kleine Paradijs is een project van veel helpende handen. De grond kreeg vzw BindKracht

in bruikleen van vrienden. “Het is negen are groot, ligt in een oude volksbuurt van Landen en grenst aan een open landschap van velden. Een tuinarchitect bood zich aan om een gratis ontwerp te maken. Leerlingen van tuinbouwschool De Wijnpers uit Leuven hebben de siertuin en de rolstoelpaden aangelegd, en het tuinhuis is gebouwd door leerlingen van PISO Tienen.”

LEERRIJKE OEFENING

Regionaal Landschap Zuid-Hageland zorgde voor de haag en bloesemheg rond de tuin. Een levendige haag met vijf verschillende streekeigen plantensoorten. Medewerkers van IGO plantten de haag aan. “Voor ons was dit een leerrijke oefening”, zegt Dolf Imbrechts van Regionaal Landschap Zuid-Hageland. “We moesten rekening houden met de gebruikers van de tuin, want het is een heel specifieke doelgroep.

We hebben onze plantenkeuze op hen afgestemd. Zo was het evident om niet-giftige planten te verkiezen boven giftige, zoals de gele kornoelje boven de rode kornoelje.”

EDUCATIEVE PRIKKELS

Toch koos het regionaal landschap wel voor de hondsroos, en plant met flink wat stekels. “Maar met ook veel voordelen: mooie bloemen, streekeigen en aantrekkelijk voor insecten. De stekels hebben een educatieve waarde, er zijn nu eenmaal struiken en planten in de natuur die prikken. We plantten ook twee knotwilgen aan, een boomsoort die ook in het omringende landschap opduikt. Goed om wat schaduw in de tuin te brengen en als de bomen groot genoeg zijn, kunnen ze een hangmat dragen.”



HET WAS EEN INTERESSANTE UITDAGING OM SAMEN MET DE ZORGINSTELLING DE JUISTE PLANTENKEUZE TE MAKEN MET OOG OP DE DOELGROEP.

*Dolf Imbrechts
Regionaal Landschap Zuid-Hageland*





EEN VERGROENINGSPROJECT OPSTARTEN IN JE ZORGINSTELLING? ZO DOE JE DAT.

STAP 1 richt een werkgroep op

Meer groen, meer biodiversiteit? **Daar werk je samen aan.** Stel een werkgroep samen met alle betrokkenen, zoals de directie, de tuintherapeut, buurtbewoners, je regionaal landschap en zo meer. Luister naar de ideeën van de patiënten of bewoners.



STAP 2 een visie

Werk samen met de werkgroep een visie uit. Een ruw plan van waar je naartoe wilt met je tuin of park. Vraag het regionaal landschap om advies. Hou in je plan ook rekening met het laterbeheer: een labyrint van haagjes kan een mooi belevingsparcours zijn, maar het vergt veel beheer. Een struikengroep die mag uitgroeien tot een bosje vergt veel minder werk nadien.



BIODIVERSITEITSTOETS

Bereken welke impact jouw project heeft op de natuurwaarde van de site en hoe je de biodiversiteit kan verhogen op

www.biodiversiteitstoets.be



STAP 3 betrek anderen

Betrek de buurt bij je plannen.

Misschien heeft de lokale natuurvereniging wel goede suggesties? Of is er een school in de buurt die wil meewerken? Een landbouwer uit de straat die zijn machines wil inzetten bij de aanleg?

STAP 4 vergeet je subsidie niet

Vraag je subsidie bij de provincie

Vlaams-Brabant. En misschien steunt de gemeente je ook wel? Of is er een serviceclub in je dorp die nog een project zoekt om te sponsoren?

STAP 5 aan de slag

Een vergroeningsproject is niet klaar op één dag. **Hou rekening met de plant- en snoeiseizoenen.** Geef het groen de tijd om te groeien. Heb een beetje geduld, het resultaat zie je vaak pas echt na enkele jaren.

STAP 6 de onderhoudsfase

Klaar met de werken? **Opvolging blijft noodzakelijk.** De natuur is een levend iets, soms zal je moeten bijsturen of misschien nieuwe aanplantingen doen. Pas als de planten volgroeid zijn, kan je voor het beheer overschakelen op de onderhoudsfase.

KLIMAAT- EN NATUURSUBSIDIES

De provincie Vlaams-Brabant geeft subsidies aan natuurprojecten die een meerwaarde bieden voor de biodiversiteit. Ook duurzame milieu- en klimaatprojecten die bijdragen aan de ambitie van de provincie Vlaams-Brabant om klimaatneutraal te worden, kunnen rekenen op steun. Door een samenwerking aan te gaan met één van de mogelijke aanvragers van deze subsidies kan je project in aanmerking komen.



Subsidie voor duurzame biodiversiteitsprojecten

Voor wie?

- ▶ Regionale landschappen
- ▶ Erkende milieu- en natuurverenigingen
- ▶ Terreinbeherende natuurverenigingen

Meer info:

www.vlaamsbrabant.be/subsidie-biodiversiteitsprojecten



Subsidie ondersteuning gemeentelijk natuurbeleid

Voor wie?

- ▶ Gemeenten

Meer info:

www.vlaamsbrabant.be/subsidie-gemeentelijk-natuurbeleid



Subsidie voor duurzame milieu- en klimaatprojecten

Voor wie?

- ▶ Gemeenten
- ▶ Verenigingen

Meer info:

www.vlaamsbrabant.be/klimaatsubsidie

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever: Provincie Vlaams-Brabant, Provincieplein 1, 3010 Leuven - **Wettelijk depot:** D/2017/8495/26 - **Redactie:** Bart Claes en Anne Peeters - **Foto's:** Regionaal Landschap Groene Corridor en Regionaal Landschap Zuid-Hageland - **Druk:** Gedrukt op gerecycleerd papier en met inkten op plantaardige basis.

MEER INFORMATIE

Provincie Vlaams-Brabant

Dienst Leefmilieu - Ingrid Beuls

Provincieplein 1 - 3010 Leuven

016 26 74 24 - natuur@vlaamsbrabant.be

Beleidsverantwoordelijke

Tie Roefs, gedeputeerde voor milieu en duurzaamheid

016 26 70 52 - kabinet.roefs@vlaamsbrabant.be

Regionale Landschappen Vlaams-Brabant

Groene Corridor

Houtemsesteenweg 23 - 1800 Vilvoorde

02 253 43 04 - info@rlgc.be

Zuid-Hageland

Schoolpad 43 - 3300 Hakendover

016 81 52 77 - info@rlzh.be

Dijleland

Interleuvenlaan 64 - 3001 Leuven

016 40 85 58 - info@rld.be

Noord-Hageland

Oudepastoriestraat 22 - 3390 Tielt-Winge

016 63 59 54 - info@rlnh.be

Pajottenland en Zennevallei

Donkerstraat 21 - 1750 Gaasbeek

02 452 60 45 - info@pajot-zenne.be